

Streszczenie

Cykl noszący tytuł *Opowieści Barbary Wachowicz* obejmuje dziewięć publikacji: *Malwy na lewadach*; „*Ty jesteś na zdrowie*”. *Z Mickiewiczem nad Wilią, Niemnem i Świtezia, ze Słowackim w Krzemieńcu, z Orzeszkową nad Niemnem; Wigilie polskie. Adam Mickiewicz; Dom Sienkiewicza; Marie jego życia*; „*Nazwę Cię – Kościuszko!*” – *Szlakiem bitewnym Naczelnika w Ameryce*; „*Ciebie jedną kocham*” – *tropami Stefana Żeromskiego w „najściślejszej ojczyźnie”*; *Tadeusz Kościuszko w Ojczyźnie, Ameryce, Szwajcarii*, a także ostatnia książka pisarki *Wielcy Polacy w Ojczyźnie, Szkocji, Italii, Szwajcarii. Malwy na lewadach I*. Jest to seria znacząca w liczącej 22 tomy twórczości pisarki.

Kreacja analizowanych domów w opowieściach biograficznych okazała się głęboko zakorzeniona w polskiej kulturze i silnie związana ze światopoglądem pisarki, która wielokrotnie w wywiadach wyrażała swoje przekonanie o tym, że to rodzinny dom wyposaża człowieka w trwałe wartości, przygotowuje go do służby drugiemu człowiekowi i ojczyźnie. To przeświadczenie o niezwyklej roli domu w życiu wielkich Polaków, których biografiami poświęca swe książki B. Wachowicz znacząco ujawniało się w sposobie kreowania ich domów. W opowieściach biograficznych wyraźny głos narratorski kreowany jest na typowego narratora gawędy szlacheckiej, aprobującego określony system aksjologiczny taki jak: miłość do ojczyzny, tradycjonalizm, niechęć do tego co obce. ~~charakteryzujący się różnorodnością sposobów mówienia.~~

Językową kreację domów wielkich Polaków konstryuuje wiele czynników, wśród których dominującą rolę pełni wielość punktów widzenia związana z wielością narratorów uzupełniających narracje odautorską, równie istotną swoistą cechą tego sposobu kreowania domów jest różny stopień szczegółowości opisu i odmienne rozkładanie akcentów podczas wyboru poszczególnych komponentów kreacji domów każdego z bohaterów opowieści.

W prozie B. Wachowicz widoczna jest polifonia rozumiana jako wielogłosowość, na którą składa się wprowadzenie wielu podmiotów mówiących. W każdej z części *Opowieści Barbary Wachowicz* wypowiadają się liczne osoby i to z ich punktu widzenia prezentowane jest spojrzenie na dom bohaterów, ale z wyraźnie dominującym głosem odautorski.

W badanej serii dostrzec także można wielostylowość i wielojęzykowość. Te cechy realizują się poprzez wprowadzenie do tekstu fragmentów wypowiedzi realizujących różne odmiany stylistyczne i terytorialne polszczyzny, a także tekstów z różnych epok historycznych. Pisarka w kreacji domów wielkich Polaków wykorzystuje wiele źródeł z epoki takich jak: dokumenty, świadectwa epistolarne, akta metrykalne, księgi hipoteczne itp.

O domach bohaterów B. Wachowicz wypowiadają się także osoby żyjące współcześnie autorce, napotkane przez nią podczas reporterskich wędrówek, autorka wymienia ich z imienia i nazwiska, w ten oto sposób stają się oni także bohaterami opowieści.

Tworząc obrazy różnych budynków i mieszkań pisarka wybiera albo dążenie do jak najpełniejszego opisanie domu (także rozumianego jako gospodarstwo), budując opisy stosuje zblizenie na inny szczegół, w opisie różnych domów eksponuje inne ich elementy, dzięki czemu nadaje tym kreacjom indywidualny charakter podporządkowany odautorskiej koncepcji biografii bohatera.

B. Wachowicz w deskrypcji domów wielkich Polaków ~~kieruje się różnymi zamysłami kompozycyjnymi, najczęściej jednak~~ posługuje się dwiema strategiami oglądu domu – perspektywą zblizania się do obiektu z dość dalekiej odległości, najczęściej z końcowego przystanku reporterskiej podróży oraz perspektywą zblizania na szczegół, aby następnie przejść do opisywania pomieszczeń znajdujących się w budynku. Jednak stopień szczegółowości kreacji domów każdego z wielkich Polaków i każdego z ich domów czy mieszkań wpisanych w analizowane opowieści jest za każdym razem inny i zależy od wielu czynników, przede wszystkim od tego, czy opisywany dom zachował się do naszych czasów i czy przetrwały materiały historyczne dotyczące jego przeszłości.

Wynikiem językowej kreacji tak wielu miejsc zamieszkania jest wielowymiarowy obraz kilkudziesięciu domów wielkich Polaków, pełniący w badanym cyklu różne ważne funkcje. Za najważniejsze wśród nich należy uznać funkcję poznawczą i edukacyjną oraz towarzyszącą im funkcję wartościującą i estetyczną.